

Emigratie van buitenlandse (zwerf)honden naar Nederland: de cijfers 2013

Augustus 2014

Animal Medical Care Foundation

Stray Animal Foundation Platform

Auteur: Carien Radstake

Inleiding

Over het emigreren van buitenlandse zwerfhonden naar Nederland bestaan veel (voor)oordelen. Het beeld dat veel honden uit het buitenland Nederland binnenkomen wordt vaak gehoord. Maar wat zijn de feitelijke aantallen van geëmigreerde buitenlandse honden?

In dit artikel worden de cijfers gepresenteerd van 2013 van:

- de aanwas van honden in Nederland en hun herkomst in 2013
- het aantal rashonden via het aantal door de Raad van Beheer afgegeven stambomen
- het aanbod van honden op de veilingsite Marktplaats in juli 2014
- het aantal buitenlandse honden dat via de commerciële hondenhandel naar Nederland komt
- het aantal asielhonden in 51 asielen van de Dierenbescherming
- het aantal buitenlandse zwerfhonden dat via zwerfdierstichtingen naar Nederland komt, inclusief de verdeling van de organisaties naar aantallen geëmigreerde honden.

Hoofdstuk 1

Aanwas van honden in Nederland

Diverse rapportages presenteren verschillende cijfers wat betreft het geschatte aantal honden in Nederland – variërend van 1,6 miljoen (Nederlandse Voedingsindustrie Gezelschapsdieren (NVG), 'Feiten en Cijfers Gezelschapsdieren') tot 2,2 miljoen (Dibevo).

In dit artikel gaan wij uit van een gemiddelde van schattingen van 1,8 miljoen honden in Nederland.

Honden hebben in Nederland een levensverwachting van gemiddeld 10 jaar.

De aanwas van honden in 2013 is 10% - dat zijn qua aanwas nieuwe honden 180.000 in totaal.

De nieuwe aanwas van honden is in te delen in drie categorieën:

1. Rashonden met een stamboom volgens de Raad van Beheer (zie hoofdstuk 2)
2. Commercieel gefokte honden (of emigratiehonden) zonder stamboom (zie hoofdstuk 3)
3. Buitenlandse zwerfhonden (zie hoofdstuk 4).

Naast deze nieuwe aanwas is er sprake van een aanbod van honden die eerder zijn aangeschaft, maar opnieuw worden aangeboden als 'tweedehandshond'. Een van de geëigende plaatsen voor het aanbod van tweedehandshonden zijn websites als Marktplaats en dierenasielen (hoofdstuk 3).

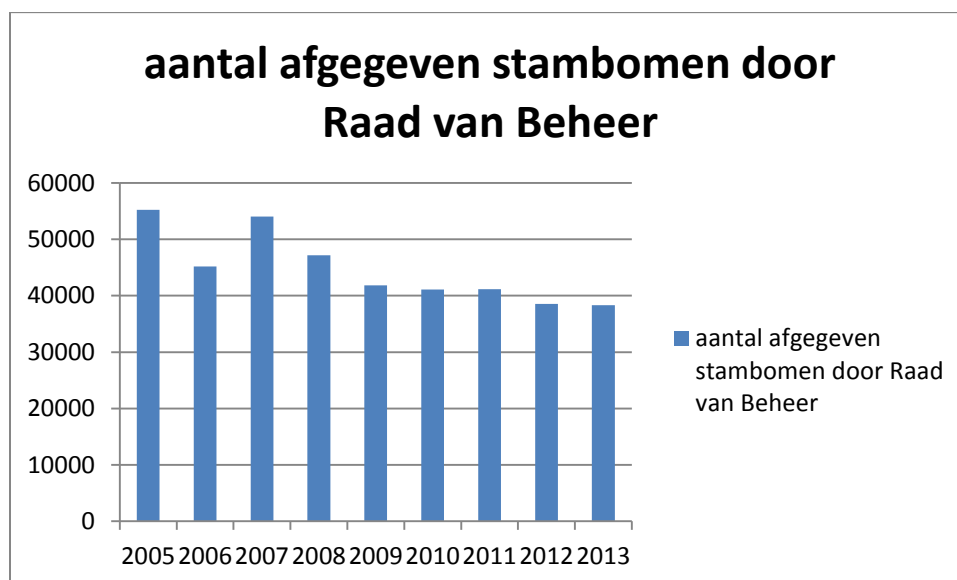
Deze zogenaamde circulerende honden zijn in de tellingen in dit artikel niet meegenomen, omdat de honden immers reeds eerder zijn aangeschaft als nieuwe aanwas.

Hoofdstuk 2

Rashonden met een stamboom volgens de Raad van Beheer

Door de Raad van Beheer zijn in 2013 zo'n 38.300 honden als nieuwe aanwas met een stamboom gekenmerkt in Nederland – de zogenaamde rashonden. Dit cijfer is eenvoudig te verkrijgen op basis van het aantal uitgereikte stamboomcertificaten. De 38.300 rashonden zijn te rubriceren onder de legale fok. Het aandeel van legaal gefokte honden op de aanwas van honden in 2013 is 21,3%.

De afgelopen tien jaar is het aantal afgegeven stambomen voor nieuwe rashondenpups gestaag gedaald van rond de 50.000 (2005 – 2007) naar 38.300 (2012 – 2013) rashonden per jaar.

Factoren die met deze afname van het aantal nieuwe rashonden te maken hebben:

1. Toenemende aandacht voor de gezondheidsproblemen en de negatieve effecten op de gezondheid door de specifieke raskenmerken (schedelafwijkingen, het voorkomen van maagtorsies, heupdysplasie en overige gewrichtsafwijkingen, te grote hersenen in een te kleine schedel, huidproblemen etc.).
2. Toenemende aandacht voor inteeltproblemen (afname van de afweer, erfelijkheidsproblematiek).
3. De hoge kosten van aanschaf van een legale rashond.

Hoofdstuk 3

Commercieel gefokte honden zonder stamboom en commerciële hondenhandel

Schattingen van de aantallen honden uit de commerciële hondenhandel zijn door verschillende organisaties gemaakt (IFAW, Stichting Vier Voeters, Hondenbescherming) en variëren van 61.500 tot 212.500 honden.

In dit artikel verstaan we onder de commercieel gefokte honden zowel de met opzet gefokte honden zonder stamboom als de ‘oeps’-nestjes die per ongeluk pups opleveren en niet doelbewust gefokt zijn. Het gros van de commercieel gefokte honden is afkomstig uit de commerciële hondenhandel.

Er zijn enkele grootschalige broedfokkers (met meer dan 200 fokteven) in Nederland, voornamelijk in Noord-Brabant, te vinden (bron: IFAW). In Nederland worden in een zeer klein aantal van de 1.822 dierenwinkels honden verkocht.

In dit artikel gaan we uit van een gemiddelde aanwas van 133.000 honden uit de commerciële handel in 2013 – het overgebleven aantal honden van de totale aanwas min de aantallen rashonden en de naar Nederland geëmigreerde honden. Dit betekent dat van de totale aanwas van 180.000 honden 73,9% van de honden uit de commerciële handel afkomstig is.

Het overgrote deel van de commercieel gefokte honden is afkomstig uit het buitenland – voornamelijk uit Oost-Europese landen. Stichting Vier Voeters schat in dat per jaar meer dan een miljoen honden van Oost-Europa naar West-Europa vervoerd worden – met name uit landen als Polen, Tsjechië, Hongarije en Roemenië. Het betreft vooral de lookalike rashonden zonder stamboom en daarnaast mixrassen. Deze honden worden naar enkele winkels vervoerd, maar het gros van de honden wordt verscheept naar particulieren die de honden via het internet (Facebook en veilingsites als Marktplaats) aanbieden en verkopen. Hierbij heeft Nederland helaas ook de functie van het witwassen van honden voor o.a. de Duitse markt omdat het vervoer van Nederland naar Duitsland ongecontroleerd en illegaal kan plaatsvinden. De verkoop via internet in West-Europa omvat een maandelijks aantal van 46.000 honden met een marktwaarde van € 5,5 miljoen.

Telling aangeboden honden op Marktplaats

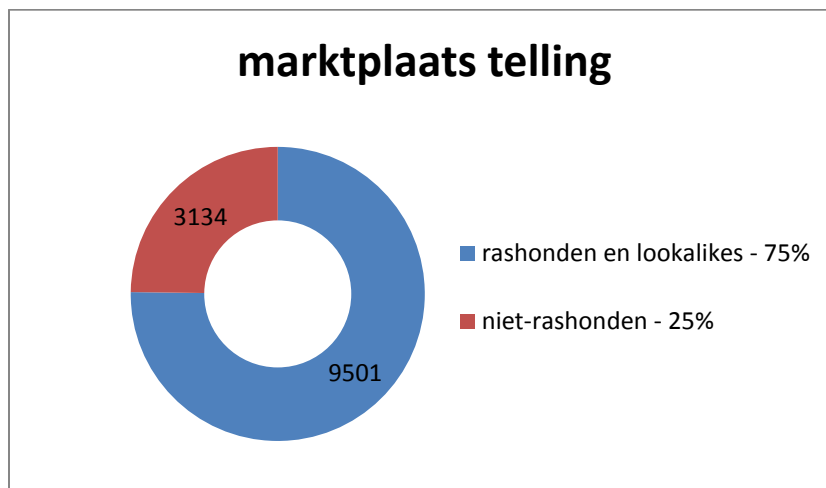
In de juli 2014 is door Stray-AFP een dagtelling op Marktplaats in Nederland uitgevoerd. Deze telling is gedaan om een beeld te krijgen van de aantallen honden die worden aangeboden. Daarnaast is een onderverdeling naar het type honden gedaan om een indruk te krijgen welk type rassen populair zijn. De telling omvat zowel nieuwe aanwas van honden als circulerende (tweedehands)honden. De telling is in juli 2014 uitgevoerd, middenin de zomer in de vakantieperiode.

Van de adopterende zwerfdierstichtingen weet ruim 30% Marktplaats te gebruiken als aanbieder van buitenlandse honden. Daarbij valt op dat sommige zwerfdierstichtingen meerdere namen gebruiken waaronder de hond wordt aangeboden. Het aantal aangeboden honden per stichting op Marktplaats

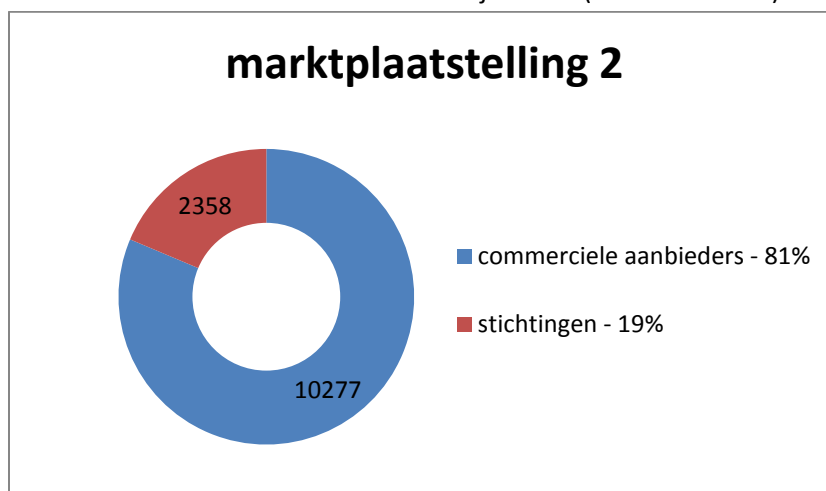
varieert enorm van 1 tot 547 honden op een dagtelling.

Er werden in totaal 12.635 honden geteld, aangeboden door zowel commerciële fokkers (inclusief gelegenheidsnesten) als door zwerfdierstichtingen. Van dit totaal aantal honden:

- is 21,5% volwassen (2.720) en 78,5% pups (9.915) - jonger dan een jaar
- worden 2.358 (18,7%) aangeboden door zwerfdierstichtingen en 10.277 (81,3%) aangeboden door commerciële aanbieders
- zijn 9.501 (75%) rashonden of look a like rashonden en 3.134 (25%) zijn niet-rashonden.

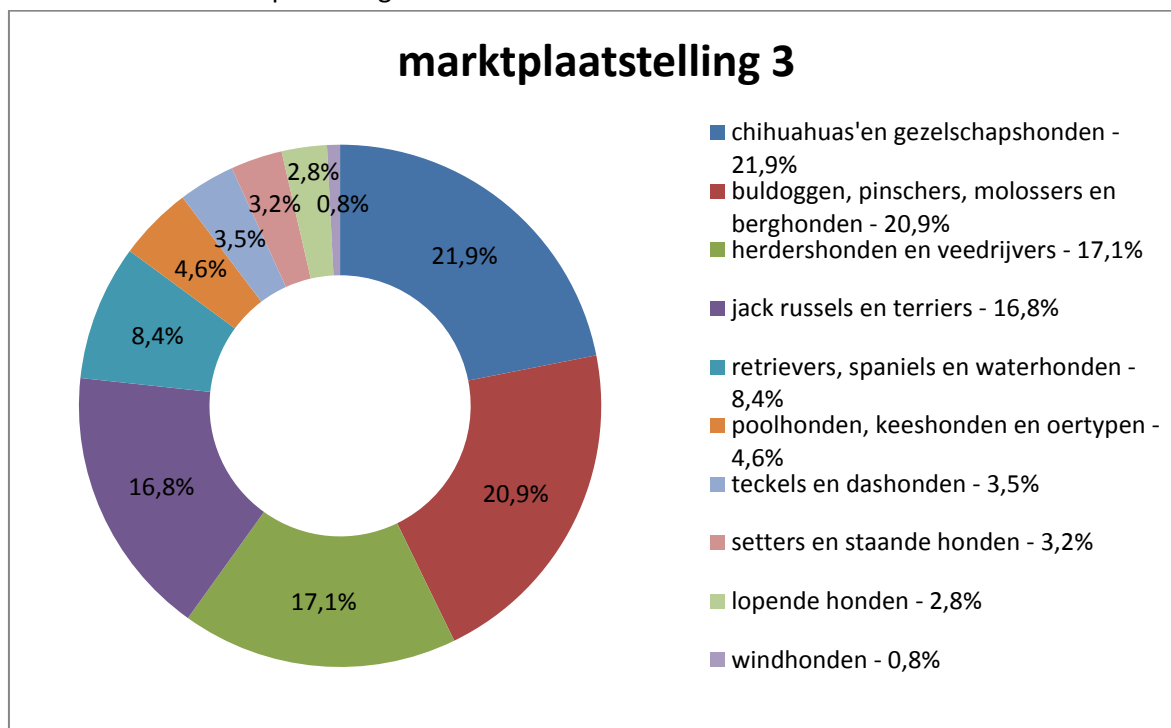

Van de rashonden worden 441 (een kleine 5%) honden aangeboden door zwerfdierstichtingen en 9.060 (ruim 95%) aangeboden door commerciële aanbieders. Van de niet-rashonden worden 1.917 (ruim 61%) honden aangeboden door zwerfdierstichtingen en de overige 1.217 (39%) honden aangeboden door commerciële aanbieders. Van het totaal aantal honden zijn 2.358 (een kleine 19%) buitenlandse honden.

Kijkend naar de grootte van het aanbod van rashonden staan de chihuahua's en gezelschapshonden net als in 2013 op nummer 1 met 21,9%. Vlak daarachter als goede tweede plaats staan de bulldoggen, pinschers, molossers en berghonden met 20,9%. De herdershonden en veedrijvers staan net op de derde plaats met 17,1% direct gevolgd door de jack russels en terriërs met 16,8%. Ver daarachter op de vijfde

plaats staan de retrievers, spaniëls en waterhonden met 8,4%. De zesde (poolhonden, keeshonden en oertypen), zevende (teckels en dashonden), achtste (setters en staande honden) en negende (lopende honden) plaats ontlopen elkaar in populariteit niet veel: van 4,6 tot 2,8%. Op de laatste plek volgen de windhonden met een percentage van slechts 0.8%.

De legale hondenhandel en de illegale hondenhandel zijn erg met elkaar verweven en niet gemakkelijk van elkaar te (onder)scheiden. De consument (de eigenaar) van de commerciële hondenhandel heeft zowel de rol van slachtoffer (de doorgefokte hond heeft een grotere kans op gezondheidsproblemen) als veroorzaker van dierenleed (eigenaren willen een goedkope 'ras'hond hebben en door het kopen van deze honden wordt ook de illegale hondenhandel in stand gehouden). Immers, de omstandigheden waaronder de dieren binnen de commerciële broedfok gehouden worden zijn vaak hartverscheurend. Bij de commerciële broedfok is vooral het economische belang prioriteit. De manier waarop de dieren gehouden worden en naar Nederland getransporteerd worden, laat vaak te wensen over. Het Landelijk InformatieCentrum Gezelschapdieren (LICG) is actief op Marktplaats in het informeren van de consument en het aangeven van handige links (naar de Hondenbescherming, Dier & Recht, 144 Red een Dier, waarschuwingen voor oplichters etc.).

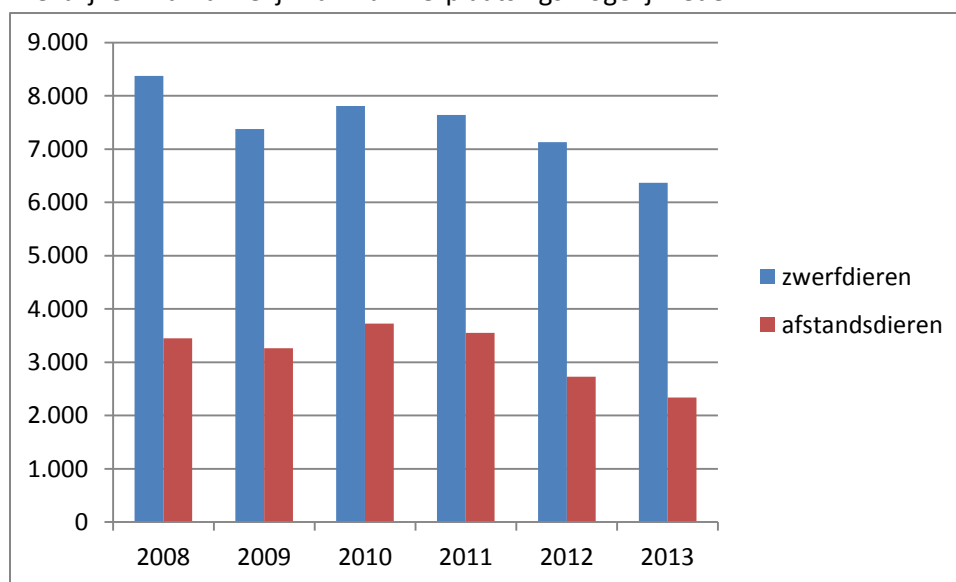
Neveneffect van de commerciële handel is dat de buitenlandse zwerfhond die via een stichting wordt aangeboden vaak over één kam wordt geschoren met de uit het buitenland afkomstige commerciële handelshond. Mede hierdoor hebben de buitenlandse zwerfhond en de zwerfdierstichtingen die voor emigratie zorgen een slechte naam gekregen. Het is van belang om het onderscheid tussen beide buitenlandse honden goed in de gaten te houden. De aanpak van de oplossing voor de problematiek van de illegaal en commercieel gefokte buitenlandse hond is immers totaal anders dan die voor de problematiek van de buitenlandse zwerfhond.

Trends in aantallen asielhonden van asielen van de Dierenbescherming (DB)

Als organisaties vertellen dat ze buitenlandse zwerfhonden naar Nederland halen voor adoptie, is een veel gehoorde reactie: ‘er zitten al zoveel honden in het asiel’ en ‘de asiels zitten al zo overvol’. Echter, kijkend naar de jaarrapportages van de Dierenbescherming, is zichtbaar dat er sprake is van een dalende trend in het aantal binnengekomen asielhonden in de 51 (in 2013) asielen van de Dierenbescherming.

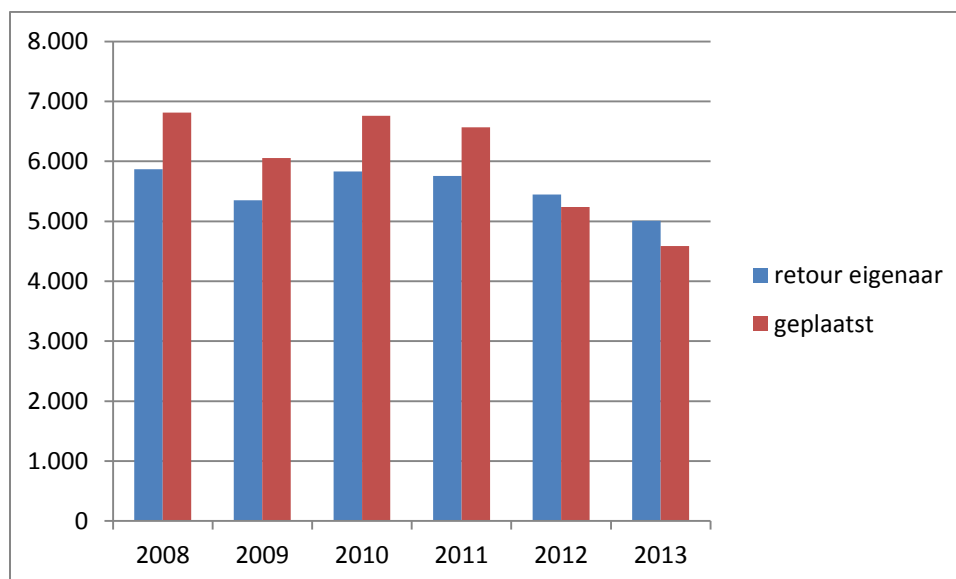
Vanaf 2008 to 2013 is er een dalend aantal in de DB-asielen opgenomen zwerfhonden te zien: van 8.374 in 2008 naar 6.369 in 2013 – verdeeld over 53 naar 51 asielen. Een zwerfhond is een hond die op straat gevonden wordt en op dat moment geen zichtbare eigenaar heeft. De meeste (in 2013: 79%) zwerfhonden in Nederland zijn weggelopen huishonden met een eigenaar. Deze honden verblijven in het algemeen kort in het asiel en worden binnen enkele uren/dagen opgehaald door hun eigenaar.

Het aantal afstandshonden is gedaald van 3.447 in 2008 naar 2.338 in 2013. Afstandshonden zijn honden die een eigenaar hadden, waarvan bewust afstand wordt gedaan. Deze hond komt in het asiel terecht met als doel een nieuwe eigenaar te vinden. De afstandshonden zijn de honden die langduriger in het asiel kunnen verblijven – afhankelijk van hun herplaatsingsmogelijkheden.

Het aantal honden wat retour is gegaan naar de eigenaar is van een aantal van 5.866 in 2008 aanzienlijk minder gedaald dan het aantal binnen gekomen zwierfdieren naar 5.008 in 2013. Procentueel is het aantal naar de eigenaar geretourneerde honden gestegen van 70% in 2008 naar 79% in 2013.

Van de 21% zwierfhonden heeft in 2013 een aantal van 1.052 honden minimaal twee weken in het asiel gezeten – de wettelijke minimale termijn dat een zwerfhond in het asiel dient te verblijven, alvorens voor adoptie aangeboden te mogen worden. Met de 4.192 overige in het asiel terecht gekomen honden in 2013, exclusief de 79% honden die retour eigenaar gegaan zijn, hebben de 51 DB-asielen in 2013 in totaal 5.244 honden opgevangen per jaar . Omgerekend per DB-asiel zijn dat 103 honden per jaar.

Het totaal aantal binnengekomen honden in de DB-asielen staat over de afgelopen zes jaar bijna gelijk aan het aantal uitgaande honden – met een dalende trend van 13.600 (2008) naar 10.600 (2013) honden. Het aantal geethanseerde honden neemt met 23% af van 548 (2008) naar 424 (2013) honden.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Totaal in	13.712	12.185	13.608	13.130	11.679	10.561
Totaal uit	13.559	12.299	13.467	13.170	11.629	10.643

Hoofdstuk 4

Buitenlandse zwerfhonden

Om tot betrouwbare cijfers te komen van de aantallen honden die in 2013 naar Nederland zijn gekomen vanuit het buitenland, zijn de websites en Facebook pagina's van de zwerfdierenstichtingen en – organisaties onderzocht (jaarverslagen, adoptiecijfers, foto's van geplaatste honden) en is er contact gezocht met de zwerfdierstichtingen (via e-mail of per telefoon). Bij een aantal zwerfdierstichtingen lukte het niet om contact te krijgen omdat er niet gereageerd werd op een mail of een mailadres of telefoonnummer niet klopte. Bij deze zwerfdierstichtingen is het aantal honden wat naar Nederland is gekomen geschat. Vier zwerfdierstichtingen wensten geen informatie te geven aan Stray-AFP over de aantallen honden.

Van de zwerfdierstichtingen die zich bezig houden met adopties, zijn de cijfers van de geëmigreerde honden in 86% uit eerste hand afkomstig van de organisaties zelf en slechts 14% van de aantallen honden zijn geschat. Dat is een verbetering in de transparantie met 3% ten opzichte van de telling over 2012. De cijfers van aantallen geëmigreerde honden staan in 22,5% van de zwerfdierstichtingen op de website via een jaarverslag, financieel jaaroverzicht (waarbij de adoptiebaten met een plaatsingsvergoeding om te rekenen zijn naar het aantal geadopteerde honden) of foto overzicht van geplaatste honden. Bij 63,5% van de zwerfdierstichtingen is contact geweest via mail of telefoon.

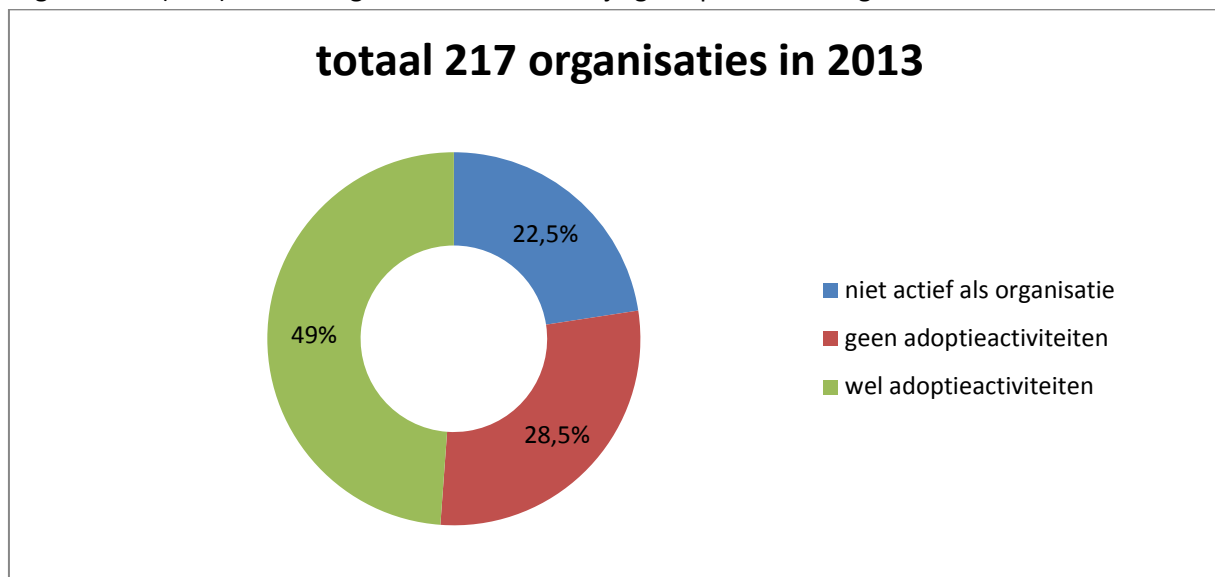
In 2013 zijn volgens de telling van Stray-AFP in totaal 8.670 zwerfhonden naar Nederland geëmigreerd via zwerfdierstichtingen en organisaties die zich bezig houden met buitenlandse zwerfhonden. Dit aantal van 8.670 honden is 4,8% van de jaarlijkse aanwas van 180.000 nieuwe honden in Nederland. Dit aantal van 8.670 zwerfhonden is ruim 500 honden (6,3%) meer dan de telling 2012 van de naar Nederland gehaalde 8.159 getelde honden.

Cijfers die buiten de inventarisatie vallen en niet zijn meegenomen in de schattingen, zijn de aantallen honden die feitelijk niet in te schatten zijn:

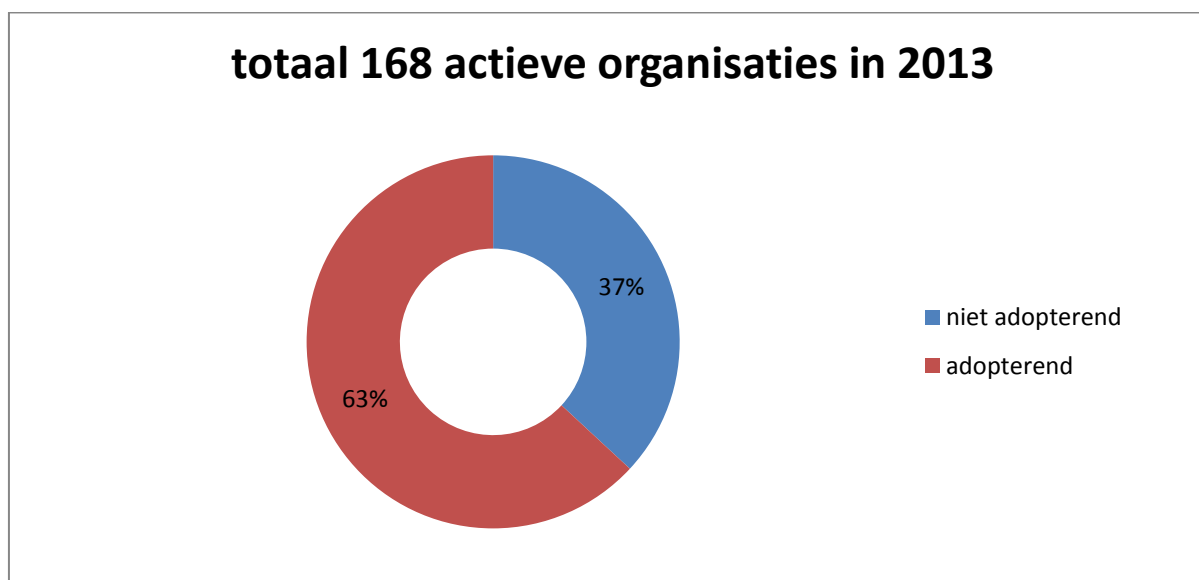
1. via particulieren naar Nederland komen, bijvoorbeeld mensen die een zwerfhond na hun vakantie mee naar Nederland nemen;
2. door mensen zonder organisatie of stichting aan particulieren worden aangeboden (vooral uit Oost-Europese landen, met name Roemenië);

Stichtingen die zich bezighouden met buitenlandse zwerfhonden

In totaal waren in Nederland 217 organisaties bekend in 2013 op het werkgebied van zwerfhonden in het buitenland. Van deze 217 organisaties vertonen 168 organisaties (77%) stichtingsactiviteiten en 49 organisaties (23%) vertonen geen activiteiten of zijn gestopt als stichting.

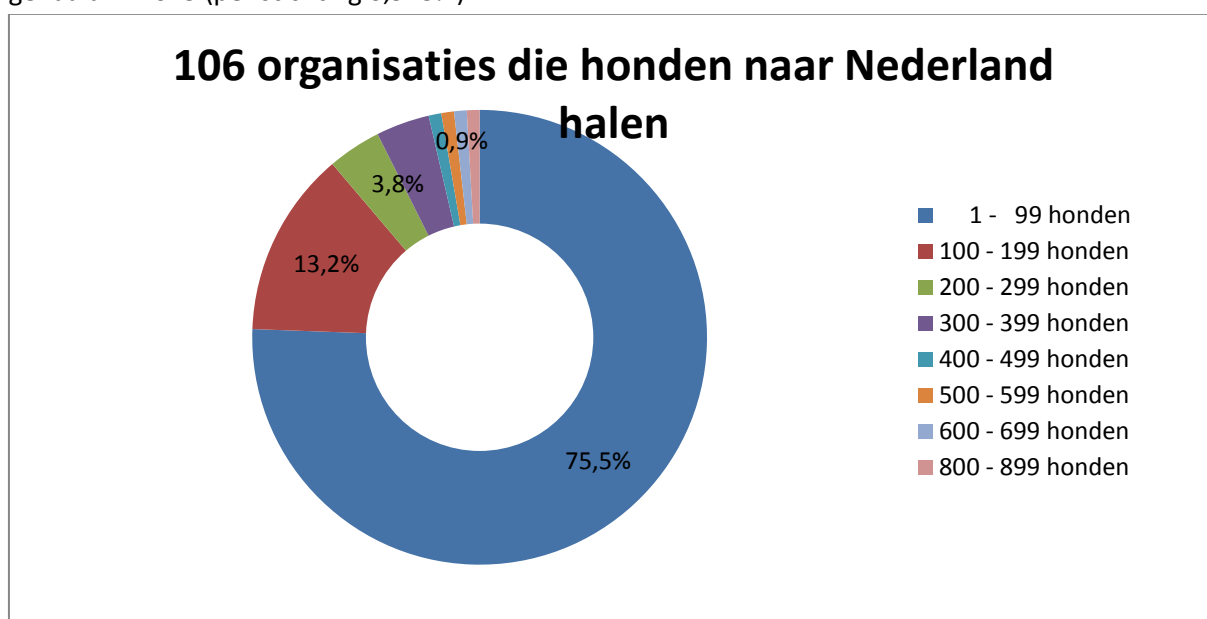

Van de 168 actieve organisaties houden 106 organisaties (61%) zich in meer of mindere mate bezig met emigratie en adoptie. De overige 62 organisaties die zich bezighouden met buitenlandse zwerfhonden zijn niet actief op het gebied van emigratie van zwerfhonden (39%).

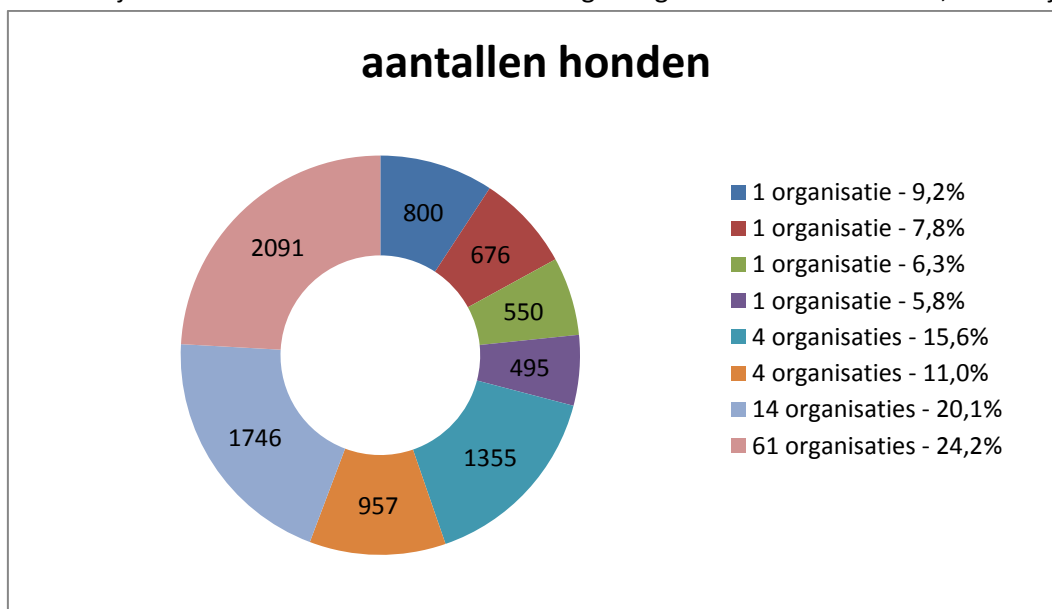

Stichtingen die buitenlandse zwerfhonden naar Nederland emigreren

Het aantal honden dat naar Nederland komt via de zwerfdierstichtingen verschilt enorm. Het gros van de adopterende zwerfdierstichtingen (80 zwerfdierstichtingen, 75,5%) haalt jaarlijks 1-99 honden naar Nederland. Een 13,2% (14 zwerfdierstichtingen) haalt jaarlijks tussen de 100-199 honden, 4 zwerfdierstichtingen (3,8%) halen jaarlijks tussen de 200-299 en 4 zwerfdierstichtingen (3,5%) haalt tussen de 300 – 399 honden en 4 zwerfdierstichtingen (3,8%) hebben 495, 550, 676 en 800 honden naar Nederland gehaald in 2013 (per stichting 0,925%).

Kijkend naar de aantallen honden die verdeeld over de organisaties naar Nederland gehaald zijn in 2013, dan hebben 12 organisaties tussen de 200 en 800 honden geëmigreerd. Deze 12 organisaties zijn verantwoordelijk voor 4.833 van het totaal van 8.674 geëmigreerde honden in 2013, dat is bijna 57%.

Het overgrote deel van de zwerfdierenstichtingen gaat zorgvuldig te werk rondom het naar Nederland halen van een buitenlandse zwerfhond en zorgt volgens de regelgeving te werken. Deze zwerfdierstichtingen zorgen voor de juiste vaccinaties, gezondheidsverklaringen en laat de dieren castreren zodat er niet nog meer zwerfhonden kunnen ontstaan. De vervoersbepalingen over de weg lijken wat vaker niet correct gevolgd te worden, in tegenstelling tot het vliegverkeer met honden. De aanstaande wettelijke wijzigingen in vervoersbepalingen per 1 januari 2015 zullen daar mogelijk verandering in brengen.

Eenmaal in Nederland zijn verreweg de meeste zwerfdierstichtingen zorgvuldig tot zeer zorgvuldig in het bemiddelen van de honden naar een nieuwe eigenaar, het plaatsen van de honden met een contract of overeenkomst en het (vaak levenslang) zorgen voor nazorg voor zowel controle en checks hoe het met het dier gaat als concrete hulp bij gedrags- en opvoedingsproblemen.

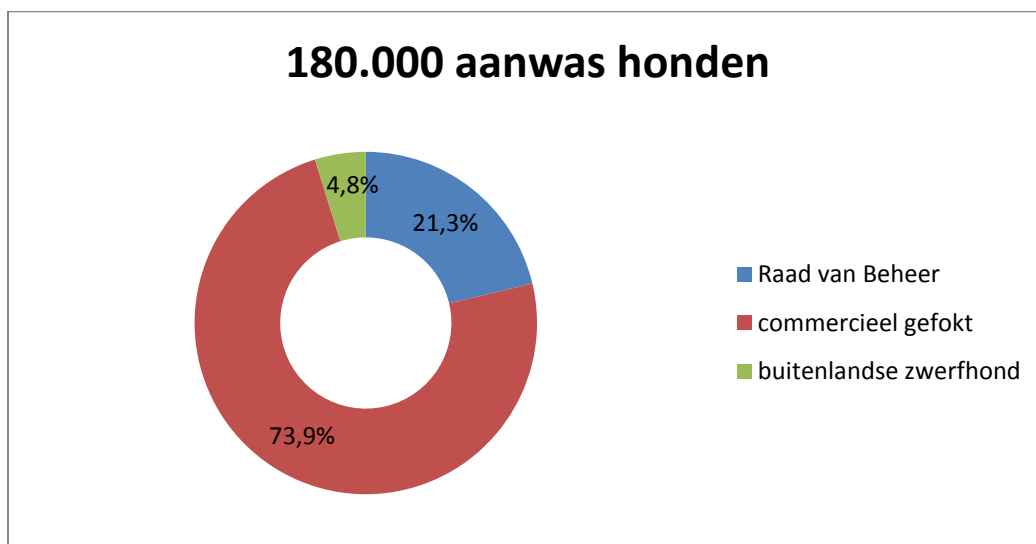
Deze overwegend diervriendelijke werkwijze van de aldus geplaatste 8.674 honden staat in schril contrast met de manier waarop het overgrote deel van de commerciële honden (133.100 in totaal) en hun hondenhandelaars te werk gaat.

Samenvatting

De aanwas van honden in Nederland bestaat in 2013 uit 180.000 honden. Met een gemiddelde levensverwachting van 10 jaar, leven er in Nederland zo'n 1,8 miljoen honden.

Van de 180.000 nieuwe honden in Nederland in 2013 zijn:

1. 38.300 honden (21,3%) rashonden met stamboom volgens de Raad van Beheer;
2. 133.000 honden (73,9%) afkomstig uit de commerciële handel en commerciële fokkerij;
3. 8.700 honden (4,8%) geëmigreerde buitenlandse zwerfhonden.

Op een paar grootschalige hondenhandelaren in Nederland na, bevindt het merendeel van de commerciële fokkers zich in het buitenland – voornamelijk in Oost-Europa.

Het aantal rashonden met stamboom van de Raad van Beheer is de afgelopen 10 jaar gestaag afgenomen van 50.000 naar 38.000 honden.

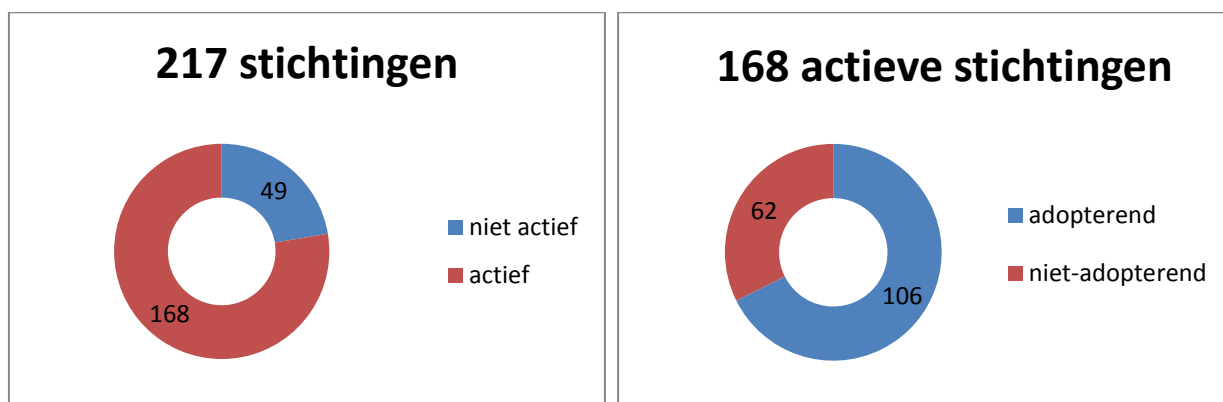
Websites als Marktplaats worden veelvuldig gebruikt voor het aanbieden van ('tweedehands') honden. Op een dag in juli 2014 worden 12.635 aangeboden honden geteld. Hiervan zijn 21,5% volwassen (2.720) honden en 78,5% pups (9.915) - jonger dan een jaar. Het aantal rashonden of lool-alike rashonden op deze dagtelling is 75% (9.501 honden). Van al deze honden wordt 18,7% (2.358 honden) aangeboden door stichtingen die zich bezig houden met zwerfstichtinghonden. De overige 10.277 honden (81,3%) worden aangeboden door commerciële aanbieders.

Opvallend is dat sommige stichtingen meerdere persoonsnamen gebruiken zonder in de titel de naam van hun stichting te vermelden, om honden van hun stichting aan te bieden.

Het aantal opgevangen asielhonden is in de 51 asielen van de Dierenbescherming sinds 2008 afgenomen met ongeveer 3.000 honden. Het aantal zwerfhonden wat retour eigenaar is gegaan in 2013 is gestegen naar 79%. Het aantal honden wat in 2013 het asiel is binnengekomen (10.561) is iets kleiner dan het

aantal honden wat het asiel is uitgegaan (10.643). Het aantal honden (uitgezonderd de retour eigenaar honden) wat gemiddeld in een Dierenbeschermingsasiel in het jaar 2013 is opgevangen is 103 honden. Van de 217 bekende zwefdierstichtingen die zich met buitenlandse zwefhonden bezighouden, waren 168 zwefdierstichtingen actief en 49 zwefdierstichtingen vertoonden geen stichtingsactiviteiten meer. Van de 168 actieve organisaties hebben 106 organisaties in 2013 zwefhonden naar Nederland gehaald en 62 zwefdierstichtingen houden zich niet bezig met emigratie of adoptie.

Slechts 12 actief emigrerende organisaties zijn in 2013 verantwoordelijk voor bijna 57% van het totaal aantal van de 8.674 zwefhonden wat naar Nederland is gekomen in 2013: ruim 4.833 honden.

Conclusies

- Het beeld dat veel buitenlandse honden Nederland binnenkomen klopt met de cijfers. Het overgrote deel van deze buitenlandse honden is afkomstig uit de buitenlandse commerciële hondenhandel. Van de ruim 140.000 honden (74%) die niet via de Nederlandse fok via de Raad van Beheer afkomstig zijn, bestaat nog geen 5% uit buitenlandse zwerfhonden die via zwerfdierstichtingen geëmigreerd worden naar Nederland. Het grootste deel van de buitenlandse honden is gefokt bij buitenlandse commerciële (Oost-Europese brood-)fokkers.
- Het aandeel honden wat via internet op websites als Marktplaats wordt aangeboden door de zwerfdierenstichtingen (19%) is in verhouding met het aantal door dezelfde zwerfdierstichting aangeboden zwerfhonden (4,8%) groot.
- Het aantal opgevangen honden in asielen van de Dierenbescherming is sinds 2008 afgenomen met 22%. Het aantal naar de eigenaar geretoureerde 'zwerf'honden is toegenomen naar 79%.
- Het beeld dat er veel buitenlandse zwerfhonden naar Nederland komen via zwerfdierstichtingen en organisaties, klopt niet met de objectieve cijfers. Kennelijk worden de buitenlandse zwerfhonden (5%) over één kam geschoren met de buitenlandse honden die via de commerciële hondenhandel uit het buitenland komen.

Nawoord

Aangezien de commerciële fok voor het grootste gedeelte in stand gehouden wordt door vraag en aanbod, is het van het enorm belang dat de consument bewust gemaakt wordt waar de hond vandaan komt die hij bijvoorbeeld via Marktplaats en overige veilingsites koopt. Hoe mooi zou het zijn als de commerciële fok een halt wordt toegeroepen doordat de consument simpelweg geen vraag meer heeft naar de goedkope lookalike rashonden uit de commerciële handel, maar in plaats daarvan vraag heeft naar de Nederlandse asielhonden, een hond van een goede fokker of naar de zwerfhonden die in veel landen al in zulke groten getale aanwezig zijn.

Laat al deze zwerfhonden een goed thuis vinden via een Nederlands asiel en een goede zwerfdierenorganisatie!

N.B.

Met een goede zwerfhondenorganisatie wordt hier bedoeld een organisatie die zich niet alleen bezighoudt met het emigreren van zwerfhonden, maar actiever is met structurele en systematische castratie- en vaccinatieprojecten (ABC of CNVR of TNR) in het land van herkomst. Want alleen castratieprojecten en daarmee het voorkomen dat pups geboren worden, zullen leiden tot de structurele lange termijnoplossing van het zwerfhondenprobleem. Voorwaarde voor het slagen van een castratieproject is het samenwerken met lokale overheden, lokale dierenartsen en de lokale bevolking voor zowel het verantwoord hondenbezit als voor het monitoren van de zwerfhonden.